

Od muzikantských
sedánek
k mezinárodnímu
festivalu

Mezníky Forfestu

EVA BALCÁRKOVÁ

Kroměřížský festival Forfest založili v polistopadovém nadšení manželé Zdeňka a Václav Vaculovičovi a od začátku jej profilovali jako přehlídku současné duchovní hudby. Snad přitom chtěli podpořit pověst „hanáckých Athén“, jak se někdy Kroměříži přezdívá, nebo plánovali navázat na slavnou éru biskupa Karla Lichtensteina-Kastelkorna. Forfest uvádí každoročně řadu světových premiér a poskytuje místo pro setkávání domácích i zahraničních skladatelů s interprety, teoretiky a také s publikem. Letošní rok přinesl Forfestu jedno neradostné prvenství – festival se z důvodu koronavirových opatření a omezení poprvé neuskutečnil. Historii i současnost Forfestu připomíná profilový rozhovor s jeho zakladateli a hybateli.

Jak jste se vyrovnávali s protiepidemickými opatřeními?

Zdeňka Vaculovičová: Přípravu festivalu negativně poznamenala a poznamenává velká nejistota. V roce 2020 se nám ještě podařilo uskutečnit 31. ročník festivalu, ale na jaře 2021, kdy bylo nutné o konání dalšího ročníku definitivně rozhodnout, přibývaly denně tisíce nemocných. Považovali jsme za nezodpovědné v této situaci počítat s uskutečněním festivalu, proto jsme se vzdali grantu Ministerstva kultury i dalších dotací s tím, že program přeložíme na příští rok. V současné době sledujeme situaci v cizině i u nás s obavami o další ročník. Přípravy na něj však bez přerušení pokračují v naději, že se do jara příštího roku vše podstatně zlepší.

Jak jste využili letošní festivalovou prodlevu?

ZV: To zastavení bylo potřebné. Za třicet let dosavadního trvání festivalu jsme

nashromáždili velké množství vzácného materiálu, který je potřeba utřídit a pečlivě archivovat. Jedná se o více než 400 CD a stejný počet DVD s nahrávkami koncertů, multimediálních pořadů, performancí, jednání festivalového kolokvia, výstav s odbornými komentáři a autorského čtení poezie. Dále je tu obsáhlá korespondence se skladateli včetně cenných rukopisů, psali jsme si s interprety, výtvarníky, literáty a kunsthistoriky z tuzemska i zahraničí. Dosud to čítá přes 530 osob, kdy od jednoho pisatele často nemáme jen jeden dopis, ale soubor listů se může vyšplhat až k šedesáti. Digitalizovali jsme nahrávky z prvních festivalových ročníků, kdy jsme vystoupení nahrávali ještě na kazety. Vznikly také malé *Dějiny festivalu Forfest* mapující události z jeho organizace a programové náplně koncertů.

Můžeme se tedy těšit na ucelenou publikaci o historii Forfestu?

Václav Vaculovič: Pracovní verze publikace je již hotová, ale příprava její cesty k nakladateli ještě není u konce. Je třeba doplnit rejstříky dat a jmen, sehnat finance... bude to ještě nějakou dobu trvat. A vzhledem k dnešní neutěšené ekonomické situaci ta doba asi nebude krátká.

Kde se vzala myšlenka vytvořit v poměrně malém městě, jako je Kroměříž, posluchačsky vcelku náročný festival orientovaný na duchovní tematiku?

ZV: Byli jsme připraveni, náhoda nám přála. V roce 1990, kdy se po převratu chystaly první svobodné volby, jsme s Václavem a výtvarníky manželé Dočekalovými v umělecké sekci Občanského fóra navrhli, aby OF na své razantně nové směřování v kultuře upozornilo veřejnost uskutečněním festivalu. Rovnou

Manželé Vaculovičovi a jejich performance v Podzámecké zahradě v Kroměříži. Foto archiv festivalu

jsme se také nabídli jako jeho organizátoři. V té době jsme měli za sebou už desetiletou zkušenost s neoficiálním prováděním komorních akcí podporujících vznik nové tvorby v několika uměleckých oborech. Pořádali jsme je v prostředí našeho domu, dvora a zahrady u příležitosti Václavových a mých narozenin a říkali jsme jim „muzikantské sedánky“. Ve skromných podmínkách domácího prostředí se podařilo uskutečnit improvizované prezentace nových výtvarných artefaktů, realizovat premiéry čerstvě zkomponovaných skladeb, poslechnout si autorská čtení mladých básníků. Vznikla tak základna pro výběr účinkujících na 1. ročníku tentokrát již oficiálního festivalu. V tehdejší euforii z naděje na nové a svobodné projevy kultury

byli tito umělci ochotni vzdát se – stejně jako my – nároků na honoráře nebo požadavky na ně maximálně umenšit. Většinou tehdy vystoupili pouze za úhradu cestovného. Občanským fórem nám bylo přislíbeno 20 000 Kč na realizaci festivalu a jeho první ročník se uskutečnil v květnu roku 1990.

Kdo se oněch muzikantských sedánek účastnil?

VV: Většina účastníků těchto neoficiálních setkání se stala po listopadu 1989 významnými osobnostmi kultury a umění. Byli mezi nimi výtvarníci Vladimír Kokolia, Petr Kvíčala, Marek Trizuljak či Laco Teren, z hudebníků Iva Bittová, Pavel Fajt, Ivan Hofman a Miroslav Šimáček. Mezi skladateli musíme vzpomenout na Petra Kofroně, Josefa

Adamíka, Jaroslava Šťastného (Petra Grama) a Zdenka Plachého, z literátů připomeňme alespoň Markétu Pilátovou, Romana Szpuka, Marka Tomana a Kristínu Lukášovou. Účastníkem těchto setkání býval také Aleš Havlíček – zakladatel pražského vydavatelství filosofické literatury Oikoymenh. Sedánky měly v oblasti hudby také vzdělávací funkci, podobně jako pražské bytové semináře Ladislava Hejdánka v oblasti filozofického myšlení. Účastnili se jich pravidelně zájemci z řad mladých studentů kroměřížské konzervatoře, kterým živá zkušenost s interpretací nové hudby přinášela poznání soudobých, často experimentálních kompozičních směrů.

Jak tyto akce obvykle probíhaly?

VV: Trvaly dva až tři dny během víkendu. Výtvorná díla jsme vystavovali většinou na zahradě, hudebním produkcím a pro autorská čtení posloužilo atrium domu. Skladby, které skladatelé přinesli v rukopisech, nazkoušeli mladí muzikanti během dne a večer se uskutečnila jejich premiéra. Podobná, i mnohem odvážnější setkání se ale tehdy konala také v jiných moravských a českých lokalitách a jejich počet houstl. Památné události se v osmdesátých letech děly vlastně neustále, ačkoliv nikdo z nás nemohl tušit, že Husákovsko bezčasí už nezadržitelně končí – vždyť mělo trvat „na věčné časy“. Na Velehradě jsme v roce 1985 na vlastní oči viděli, co znamená moc bezmocných. Na této památné pouti jsme se sešli s mnohými přáteli, pozdějšími spolupracovníky. Málodko si dnes připustí, že hroucení režimu začalo už tehdy.

Mezi normalizací a tržním prostředím

Kdy jste cítili největší tlak normalizace a jaká tehdy byla situace přímo v Kroměříži?

ZV: Začala jsem učit na kroměřížské konzervatoři od poloviny školního roku 1969/70. V té době tam panovala živá tvůrčí atmosféra, ředitelem školy byl skladatel Dalibor Spilka, hudební teorii učili skladatelé Petr Vavřín a Pavel Slezák. Dění v duchovní oblasti nabralo v roce 1968 dech po celém Československu, ale už nástup školního roku 1970/71 znamenal tvrdý dopad normalizace. Dosaďadní ředitel se musel vzdát své funkce a nahradilo ho komunistické vedení. Důsledky není nutné popisovat, podobně je zažívala celá tvůrčí oblast země. Nastalo dusno, vyprahlost a šed'.

V roce 1990 bylo naopak možné vše, měli jste zcela volné ruce. Jak vypadal první ročník festivalu?

ZV: Zahrnoval vystoupení mužského sboru Foerster z Brna, pražského ansámblu pro novou hudbu Agon a brněnského Ars Incognita. Hrál rockový MCH Band z Prahy, z Brna přijela skupina E. Zařadili jsme vystoupení nově založené Arcibiskupské kapely Kroměříž a souboru Via Crucis, ansámblu Capella Antiqua e Moderna a sboru Moravští madrigalisté. Slyšeli jsme recitál Ivy Bittové, koncert studentského komorního orchestru i samostatná vystoupení několika pedagogů tehdy ještě státní Konzervatoře Kroměříž a také Experimentální studio Víta Zouhara. Autorské čtení poezie nabídli Roman Szpuk, Marek Toman, Kristína Lukášová a Markéta Pilátová. V premiérách zazněly skladby *Křehké vztahy* Jaroslava Šťastného, *Démonologie života a smrti* Pavla Slezáka, *Svatý Mořic* Miroslava Šimáčka a *Dialog s hudební mládeží* Zdenka Plachého. Účinkovali dokonce i první zahraniční hosté – dvojice Američanů žijících v té době v Nizozemí – kytarista David Dramm a flétnistka Ann la Berge. Z dnešního pohledu to zní jako neuvěřitelná pohádka.

Recitál polské houslistky Anny Zielínské. Foto archiv festivalu

Jak jste vnímali přesun z neoficiální akce u vás doma do podoby festivalu otevřeného veřejnosti?

VV: Od začátku nám bylo jasné, že současné umění se nikdy nestane lukrativní záležitostí. Šli jsme do toho jako umělecká dvojice s přesvědčením, že je třeba vyvést festival co nejrychleji na mezinárodní scénu. Cílová skupina takzvané vysoké kultury tvoří jen malé procento populace, má však schopnost se mezinárodně propojovat. Funguje to tak všude v Evropě, jak jsme se ex post přesvědčili. Stále vzpomínáme na finský festival Time of Music ve Viitasaari. Malé osmitisícové městečko 300 km na sever od Helsinek hostí nejvýznamnější festival současné hudby ve Finsku. Obecenstvo festivalu přitom tvoří návštěvníci z celé Evropy, což je mimo jiné ukázkový příklad decentralizace, která je součástí progresivního umění celého dvacátého

století. Už Paul Klee jako pedagog slavného Bauhausu ve třicátých letech prohlásil: „Nás nechtějí nikde v Evropě.“

Měli jste vždy dostatečnou podporu, nebo jste zažili také období nouze, která by mohla ohrozit konání festivalu z finančních důvodů?

ZV: Finanční základ pro realizaci festivalu nám poskytuje především grant Ministerstva kultury. Pomáhají nám také Nadace ČHF a granty Partnerství OSA a po několik let získáváme finanční podporu z Fondu kultury Zlínského kraje. Část festivalových nákladů hradí Město Kroměříž.

Nejcitelnější výpadek jsme zažili v roce 2012, kdy nás nepodpořilo ministerstvo. Festivalu se ale přece podařilo přežít díky úspornému programu, pomohly nám také Nadace Gideo-na Kleina a Nadace Karla Pexidra.

Hudba jako předmět vzdělání a diskusi

Součástí Forfestu jsou kromě řady koncertů také poslechové akce, výstavy, kompoziční kurzy Postfest a kolokvium *Duchovní proudy v současném umění*. Jaká byla cesta k dnešní podobě festivalu?

ZV a VV: Po prvním ročníku festivalu nás nové vedení města postavilo před skutečností, že na pokračování Forfestu nejsou peníze. Jeden z přátel ze Společnosti pro soudobou hudbu nás ale upozornil na možnost zažádat o finanční podporu přímo Ministerstvo kultury ČR. Udělali jsme to a podporu jsme získali. Začali jsme také připravovat třetí ročník. Chtěli jsme navázat na kroměřížskou tradici duchovně orientovaného umění, která má počátky v baroku a byla násilně přerušena až čtyřicet lety vlády totalitního režimu. Z „barokního“ odkazu jsme se zároveň zaměřili na tehdejší uměleckou praxi, která prála prezentaci soudobých skladeb a obrazů. Kompozice Pavla Josefa Vejvanovského či Heinricha Bibera se hrály jako čerstvě vytvořená díla.

Takže jste se s myšlenkami na barokní tradici zapojili do současného dění?

ZV a VV: Skladatel Jaroslav Šťastný, s nímž nás pojí mnohaleté přátelství, nás upozornil na organizaci European Conference of Promoters of New Music, která sdružuje evropské festivaly a střediska nové hudby. Jeli jsme na setkání, které se v roce 1992 konalo v Bratislavě, a tam jsme generálnímu sekretáři Chrise Walrawenovi představili Forfest. Výsledkem bylo přijetí festivalu mezi členy ECPNM. Ukázalo se také, že pro žádosti o podporu z ministerských grantů bude potřeba ustanovit občanské sdružení či jinou formu neziskové organizace. Společně s přáteli z řad skladatelů, hudebníků, výtvarníků i posluchačů jsme dali dohromady třicetičlennou

Uměleckou iniciativu Kroměříž. Ta se stala hlavním pořadatelem Mezinárodního festivalu současného umění s duchovním zaměřením Forfest Czech Republic. V čele iniciativy stojí desetičlenný výbor.

Mezi členy výboru vidím i výtvarníky: mám na mysli manžele Marii a Josefa Dočekalovy, kteří s vámi spolupracovali v úplných začátcích, Josef Dočekal také vytvořil logo festivalu. Byli Dočekalovi také součástí předlistopadových sedánek?

VV: Část událostí osmdesátých a následně devadesátých let se konala v jejich rozlehlém domě. Oba patří k rodině významných českých restaurátorů, Marie je dcera Františka Sysla – znovuobjevitele Tizianova pozdního mistrovského díla *Apollo a Marsyas*, které je součástí obrazárny kroměřížského zámku. Dočekalovi měli významný podíl na utváření zdejší vskutku mimořádné intelektuální atmosféry.

Proč se součástí festivalu stalo také uměnovědné kolokvium?

ZV a VV: Brzy se ukázalo, že živá festivalová praxe bude potřebovat i jisté teoretické základy. Proto bylo kolokvium poprvé zařazeno už do třetího ročníku festivalu. Zpočátku se konalo každý rok, později jako bienále. Zcela přirozeně se pak k festivalu v roce 2011 připojily kompoziční kurzy Postfest určené pro mladé skladatele – studenty a absolventy středních a vysokých uměleckých škol, kteří se k nám sjíždějí každý rok. Bienále festivalového kolokvia jsou vždy spojena s tiskem následného sborníku přednášek v česko-anglické verzi. Už jen názvy posledních kolokvií – *Globální ohrožení umění jako kulturního fenoménu* (2013), *Vize budoucnosti* (2015), *Možnosti mezinárodní spolupráce* (2017), *Umění a společnost* (2019) – napovídají, že

Výtvarník Aleš Havlíček a kunsthistorik Marián Paukov v Zahradním ateliéru. Foto archiv festivalu

šlo bez výjimky o závažná témata. Vedle ustáleného mezioborového dialogu zde fungoval fenomén spojující – dnes už opravdu bez rozdílu globálně – všechny druhy umění. Témata byla zamýšlena nejen jako reflexe postupující ekonomické krize a nepříznivého vývoje v kulturní oblasti, jde zde také o hlubší, trvalejší otázky bytí tvůrčího člověka v dnešní stále více se propojující společnosti. Naši cestou je prohlubování tvůrčího pohledu, nikoliv těkání po momentálních módních vlnách.

Jaký je váš recept na propojování hudebního a výtvarného umění?

VV: Oba dva umělecké obory k sobě mají vnitřně blízko, což se projevuje značnou citlivostí výtvarníků v porozumění soudobé hudbě a také opačně – hudebníků k současné výtvarné scéně. Zapojení výstav do proudu

koncertů se ukázalo jako naprosto přirozené. Mrzí mě, že Forfest bývá často chápán pouze jako hudební festival. V jeho rámci se uskutečnily výstavy ve spolupráci s významnými kurátory Národní galerie v Praze, prestižními univerzitami v Evropě i zámoří. Byla mezi nimi výstava s názvem *Mind Trips* vytvořená ve spolupráci s ředitelkou The Art Galleries of Los Angeles Louise Lewis. Antonio Zimarrino představil jako spolukurátor s Markem Trizuljakem v Bratislavě v rámci 21. ročníku Forfestu výstavu *Letters to Heaven*, se svými performančními projekty vystoupili také Mobius Group z Bostonu. Hana Babyrádová prezentovala audiovizuální projekt Masarykovy univerzity nazvaný *Omnis Cellula a Cellula*. Dalšími kurátory byli mimo jiné Jiří Machalický, Miloslav Krajný, Jiří Urban, Bruce Everett, Ivo Binder, Marek Trizuljak či

Miroslava Hlaváčková, se Sdružením Q Brno vznikly výstavy *Bez hranic a Quid tempus? Qui locus?* A tak bychom mohli pokračovat.

Premiéry, avantgarda a návraty

Forfest dává prostor množství českých i světových premiér, z jejichž nahrávek vznikla řada unikátních záznamů. Kde je uložen jejich archiv, je možné si je také poslechnout?

ZV: Jednak vznikly záznamy České televize a nahrávky Českého rozhlasu: ty jsou ovšem vázány autorskými právy a jsou archivovány v těchto institucích. To znamená, že jsou zatím kromě vysílání nedobytné. Dále existuje rozsáhlý archiv festivalu, který se snažíme postupně deponovat v Českém muzeu hudby v Praze, ale současně také po léta usilujeme o vznik oficiálního archivu Forfestu zde v Kroměříži. Nahrávky koncertů zajištěné z našich vlastních zdrojů poskytujeme na základě žádosti jejich interpretům, kteří je začleňují na svoje profilová CD, nad jejichž počtem už poněkud ztrácíme přehled. Ale myšlenka oficiálního archivu a Uměleckého centra s mezinárodním přesahem nás neopouští – bude to ovšem jednou prací pro tým specialistů, to už je mimo naše síly.

Na Forfestu zazněla i pod hlavičkou duchovní hudby celá řada avantgardních projektů. Jak se vůbec pojí duchovní obsah s experimentem?

VV: Otázka zní, kde jsou vlastně hranice experimentu. Už v roce 1994 přijel na festival americký skladatel Daniel Lentz se svým vokálně-instrumentálním dílem *Wolf Mass*. Daniel, který v té době vyučoval na Arizona State University, pochází z rodiny Navajských indiánů. Ti pokládají vlka za symbol moudrosti a síly, což je na opačném pólu než naše evropská křesťanská tradice. V liturgické práci

dosud nepoužitým experimentem byla také elektroakustická *Missa* skladatele Rudolfa Růžičky. Budeme-li příliš uzavřeni novým podnětům, stane se z nás nezajímavý, xenofobní národ, jak ostatně vidíme už z dnešní reality.

Zahraníční hosté se na Forfestu neobjevovali pouze nahodile, někteří z nich se začali na festival vracet. Jak se tato spolupráce vyvíjela?

ZV: Významné projekty budou asi vždy stát na osobních kontaktech. Řadu originálních projektů, ke kterým bychom se jinou cestou vůbec nedostali, přineslo více než dvacetileté přátelství s Danielem a Dolly Kessnerovými. Jednalo se především o koncerty soudobé české hudby na univerzitách CSUN v Los Angeles a LSU v Louisianě a také o premiéry skladeb amerických autorů na Forfestu, stejně jako o reciproční výstavní projekty. Massimiliano Messieri založil – inspirován naším festivalem – svůj MaskFest v San Marinu, který rázem získal podporu tamního ministerstva kultury, a rozvinula se mezi námi již přes deset let trvající spolupráce. Výsledkem spolupráce s rumunským skladatelem Liviu Dănceanu byl přesah Forfestu do Bukurešti. Také prezentace české hudby a výtvarného umění na festivalu v Baton Rouge vznikla díky spolupráci se skladatelem Dinosem Constantinidesem, profesorem tamní státní univerzity. V přímé návaznosti na Forfest se uskutečnila řada výtvarných projektů na Slovensku. K nenápadnému rozšíření působnosti festivalu za hranice republiky došlo také v Drážďanech, v Berlíně, v Paříži a v Bordeaux.

Naprosto stěžejní je ovšem pro Forfest tvorba českých skladatelů. Jaký je váš klíč k jejich výběru?

ZV: Forfest se brzy vyprofiloval především jako autorský festival. Měl být – a také se

Manželé Pärtovi a Vaculovičovi, Berlín 2001. Foto archiv festivalu

postupně stal – platformou pro setkání skladatele s vhodným interpretem, ale také interpreta s autorem, který je mu vnitřně blízký a jehož tvorbu si přeje propagovat z vlastního přesvědčení. Neomezovali jsme výběr dopředu stanoveným okruhem uměleckých směrů, jichž komponisté nebo výtvarníci užívají pro své vyjádření, ani sympatiemi k vybraným autorům. Každé živé provedení nově vzniklé skladby přináší skladateli důležitou zkušenost, která jeho tvorbu posouvá úspěšně dál. Neprovedená kompozice může ten vývoj značně zpomalit, někdy až zastavit. Na interpretech i posluchačích, jejichž počet není příliš rozhodující, si autor vyzkouší hratelnost i účinek nové skladby. S touto zkušeností se musí setkat co nejdřív, proto

jsme do programů záhy zařazovali i koncerty ze skladeb studentů kompozičního oddělení akademií a konzervatoří.

Proč pokládáte uvádění novinek ve velkém za důležité?

ZV: Elena Letňanová po jednom z festivalových koncertů zdůraznila, že je potřeba provést autorům co nejvíce děl ještě za jejich života, aby mohli spolupůsobit při jejich uvádění do interpretační praxe. Tak jsou skladby realizovány v co nejpřesnější shodě s autorovou představou. Jejich premiéry se pak mohou stát vzorem pro pozdější opakovaná uvedení. Pro tento účel dodáváme postupně Českému muzeu hudby v Praze kopie nahrávek koncertů s premiéroványými

Skladatel Pavel Zemek Novák v Zahradním ateliéru. Foto archiv festivalu

kompozicemi. Aby nebyly uloženy pouze ve „forfestovém“ archivu a mohly být v budoucnu volně použity ke studijním účelům.

Duchovní hudba dneška v barokních kulisách

Je obtížné hledat v současné komponované hudbě díla s duchovním podtextem?

VV: V minimalismu Philipa Glasse obvykle nikdo duchovnost nehledá, přesto má jeho opera *Satyagraha* barokní monumentalitu a jasný duchovní podtext, který u Glassových napodobitelů už nenacházíme. Dnešní inscenace tohoto díla ovšem spíše odrážejí, než přitahují. Zde vidíme rozpor, který vznikne, když se kteréhokoliv zprvu závažného díla zmocní komerční mechanismy.

V Kroměříži skoro na každém rohu dýchá skrze zdi budov nejslavnější éra období baroka. Nepřekáží si barokní genius loci se soudobou tvorbou?

VV: Naopak, barokní fenomén představoval mohutný tvůrčí vzmach, který se projevuje zvláště v soudobém umění, ač to na první pohled nemusí být zřetelné. U nás v Kroměříži startovaly v devadesátých letech barokizující opery Víta Zouhara a Tomáše Hanzlíka. Baroko znamená svobodu – proto také vzniklo v Evropě 17. a 18. století tolik dobré hudby. Krásné interiéry i exteriéry Kroměříže, její zámek, chrámy i zahrady tvoří neoddělitelný celek se zněním současné hudby a prezentací současného výtvarného umění. Jsou pro ně rámcem, který napomáhá posluchači a divákovi vnímat soudobou tvorbu v celé její výrazové bohatosti.

S Ivanou Loudovou. Foto archiv festivalu

Skladatel a kontrabasista Max Stern. Foto archiv festivalu

Jaký bude podle příští ročník festivalu Forfest?

ZV: Slíbili jsme skladatelům a účinkujícím pozvaným na letošní neuskutečněný ročník, že je pojmeme do programu Forfestu v příštím roce. Svůj slib také splníme. Do programu jsme jako obvykle zařadili kolem třiceti premiér, výstavní projekty jsou v jednání. Zůstávají poslechové autorské pořady, kompoziční kurzy Postfest a plánujeme také bienále kolokvia *Duchovní proudy v současném umění* – tentokrát s podtitulem *Umění v době pandemie*.

Najde se ve festivalovém dění čas i na muzikantské sedánky, z nichž se Forfest před více než třiceti lety zrodil?

ZV a VV: Naši představu, že forma muzikantských sedánek uskutečněním oficiálního festivalu úplně vymizí, vyvrátil hned první festivalový ročník, jehož závěrečná akce se konala v Zahradním ateliéru. Ten je po léta nepostradatelným doplňkem festivalového měsíce: stal se platformou pro neformální setkávání hostů festivalu mezi koncerty a výstavami, slouží jako místo pro diskuse, studium partitur, nahrávání rozhovorů pro rozhlas, konzultace nad dramaturgií výstav, přednášky skladatelských kurzů, poslechové pořady v intimitě domácího prostředí nebo také jako

poslední útočiště ke zkouškám na koncerty. Za léta prošly tímto prostředím desítky a stovky hostů, většina důležitých ujednání se uzavřela právě zde. Příliš veřejný prostor se dnes stává pro kreativitu čím dál méně přátelským: ubývá ticha, ubývá možností jakkoli vybočit z předem daných regulí společnosti, ubývá prostoru pro atmosféru soustředění. Soukromý prostor se tak nakonec stává protiváhou všudypřítomné „neviditelné ruky trhu“.

Festival Forfest Czech Republic

byl založen v roce 1990 Zdeňkou a Václavem Vaculovičovými v Kroměříži, dosud se uskutečnilo 31 ročníků, letošní program byl přesunut na rok 2022. V roce 2015 byl Forfest zařazen do celoevropského projektu *Europe for Festivals, Festivals for Europe*. V témže roce získal také Cenu České hudební rady.